

portal

Cap a la llibertat mitjançant l'heterodòxia

Norma Pujol

Vicesecretària general de Polítiques Sectorials d'Esquerra Republicana

@normapujol

Des de la Transició, la vida cultural, social i política de Catalunya ha passat dècades encarcerada en una divisió estèril entre dues ortodòxies sobre com pensar i viure el país. D'una banda, existia un pol clarament catalanista, que ha pretès monopolitzar la representació de les reivindicacions nacionals, però que alhora ha mantingut una ambigüitat calculada en les qüestions socials, cosa que l'ha portat a un conservadorisme de fons que ha volgut fer passar per un suposat «seny» el que no era, i és, sinó la defensa de l'estatu quo. D'altra banda, ha existit també un pol d'esquerres, arrelat en les lluites obreres de l'antifranquisme, però que sovint ha mostrat una certa incomoditat davant la qüestió nacional. Este espanyolisme latent, sigui tàcit o explícit, ha acabat limitant la seua capacitat de connectar amb la majoria social del país.

Esta dualitat sempre ha estat falsa, artificial i, sobretot, estèril. La Catalunya real, la que camina pels carrers i que es troba a les aules, als centres de treball i a les places, no és catalanista conservadora ni espanyolista d'esquerres. La majoria de la societat catalana es reconeix alhora com a catalanista i com a progressista. La identitat naci-

onal i la voluntat de justícia social són dimensions que conviuen i es reforcen mútuament en la quotidianitat de la nostra gent des de, com a mínim, el segle XIX. Quan se'ls ha ofert un horitzó d'ambició que no l'obligava a triar, la ciutadania ha respost amb energia i audàcia.

El 15M a Catalunya fou una mostra de les energies populars disposades a acabar amb aquella falsa dualitat. Aquell esclat d'heterodòxia va esquarterar el relat de la Catalunya dual. Molts d'aquells joves i no tan joves que van omplir les places del nostre país eren catalanistes, però no acceptaven cap inèrcia conservadora; alhora, molts d'ells eren d'esquerres, però rebutjaven la timidesa en qüestions nacionals. El crit «*no ens representen*» ressonava contra totes dues cares de la Catalunya oficial, i va obrir una escletxa que va canviar la manera d'entendre la política al nostre país.

El Procés sobiranista va ser una altra gran sacsejada. Per primer cop en dècades, la centralitat política va girar entorn de la idea que Catalunya havia de poder decidir lliurement el seu futur. Però el més significatiu no va ser només la reivindicació nacional, sinó

la manera com esta va prendre forma: amb mobilitzacions massives, autoorganització popular i un imaginari arrelat en la idea d'una Catalunya tan lliure com justa, oberta i solidària. El Procés va arrossegar amb ell bona part del catalanisme conservador, que va intentar patrimonialitzar-lo; però el moviment sempre es va mostrar, finalment, com el resultat de dècades de picar pedres de l'independentisme d'esquerres.

El repte avui és evitar que aquelles explosions d'heterodòxia quedin, de nou, ofegades per dues ortodòxies que es resisteixen a cedir el pas. Cal articular tot el sobiranisme d'esquerres com a pol cultural, social i polític hegemònic, capaç d'unir les dues dimensions que conformen la majoria social catalana: el catalanisme i el progressisme. Això vol dir superar les servituds de les velles famílies polítiques del poder, posar al centre la justícia social i la llibertat nacional, i fer-ho amb l'ambició, la creativitat, la valentia i la radicalitat democràtica que es van veure a les places del 15M i als carrers de l'1 i el 3 d'octubre. Este és el camí per convertir en realitat la Catalunya diversa, justa i lliure que ja existeix als cors, les ments i les vides de la majoria dels catalans i les catalanes. ■